

PROFIEL VAN DE GEMEENTE IN HAAR CONTEXT, GESCHIEDENIS EN ORGANISATIE

Maatschappelijke omgeving

De predikant komt te werken in een omgeving, waar de secularisatie zijn sporen heeft achtergelaten en nog steeds doorwerkt. Een situatie waar veel gemeenten en kerken te maken hebben. In het westen van Nederland lijkt dit proces zich echter intenser en sneller voor te doen dan elders. Dat stelt zowel de gemeente als de predikant voor nieuwe uitdagingen. Ook in Beverwijk!

Onder meer hierdoor zal er in de toekomst meer aandacht moeten zijn voor jongere mensen en gezinnen die nog wel lid zijn, maar die niet of nauwelijks betrokken zijn bij het werk in de gemeente. Daarnaast zal, zoals ook in het beleidsplan naar voren is gebracht, de focus zich moeten richten op de omgeving van de gemeente (zie Missie en speerpunt 9 uit het beleidsplan). Steeds meer zal de gemeente in haar zoektocht om in deze situatie aan haar roeping trouw te blijven te maken krijgen met zogenoemde 'flexibele gelovigen'. Maar liefst 40% van de Nederlanders zou je als dergelijke 'nieuwe spirituelen' kunnen zien. Ook in Beverwijk ontmoeten we dergelijke mensen. Zij kijken met 'een open vizier naar de verschillende religieuze tradities en kiezen vervolgens die elementen die bij hen passen en hen ondersteunen in hun dagelijks leven'¹. De kerkelijke gang wordt steeds minder vanzelfsprekend.

Het is de uitdaging om ook met deze mensen in contact te komen en te proberen hun leven met de rijke christelijke traditie te verbinden. Een van de aanknopingspunten zou het werk van Bert Kisjes kunnen zijn in de Grote Kerk te Beverwijk: www.grotekerkbeverwijk.nl.

De burgerlijke gemeente Beverwijk

De burgerlijke gemeente Beverwijk kreeg in 1298 reeds stadsrechten. In 1936 is door samenvoeging met de gemeente Wijk aan Zee en Duin het huidige Beverwijk ontstaan. Vooral na de tweede wereldoorlog groeide de gemeente sterk door de snelle uitbreiding van staalgigant Hoogovens (nu Tata steel). Velen kwamen uit het noorden en oosten van Nederland om hier te werken en te wonen. Deze groei is er nu uit. Kerkelijk gesproken heeft deze migratie gevolgen gehad voor het karakter van en de geestelijke cultuur in de protestantse gemeente en haar voorlopers. Het inwonertal van Beverwijk is op het moment ca. 40.000 en zal geleidelijk toenemen door de bebouwing van de laatste nog beschikbare grote locatie in de Broekpolder, die gedeeltelijk ook in het naburige Heemskerk ligt.

Beverwijk is één van de vijf IJmondgemeenten, ligt aan de noordzijde van het Noordzeekanaal en er is een strand op loopafstand. De stad heeft een duidelijk stedelijk karakter. Er is veel industrie, soms ook in verbinding met Tata Steel. Er is een haven, die vooral bekend staat als de grootste aardappelhaven van Europa.

¹ Uit "Flexibel geloven", zingeving voorbij de grenzen van religies. Manuea Kalsky e.a.

Beverwijk kent een uitgebreid verenigingsleven, heeft als cultureel centrum het Kennemer theater, een muziekschool, een bibliotheek en vele sportverenigingen. Er is een rijk cultureel leven, maar daarmee worden helaas niet alle burgers bereikt. Verder is er het duingebied van de provincie dat van Beverwijk tot ver naar het noorden doorloopt en goed toegankelijk is voor recreatie. Ook het Noordhollands poldergebied begint direct bij de oostelijke stadsgrens. Er is een intercystation en de verbindingen over de weg zijn uitstekend door de ligging aan het rijkswegennet. Het Rode Kruis Ziekenhuis, dicht bij het station gelegen, is als streekziekenhuis vooral bekend omdat er het Brandwondencentrum is gevestigd.

Door de herstructurering van wijken en het slopen van gebouwen in de afgelopen decennia is er op het gebied van cultureel erfgoed relatief weinig bewaard gebleven. De volgende Rijksmonumenten zijn vermeldenswaardig: de Agathakerk, de Goede Raadkerk, de Grote Kerk, Huize Westerhout, Huize Akerendam, Huize Scheijbeeck, het stadhuisje van Wijk aan Zee en Duin (nu museum Kennemerland) en de Dorpskerk in Wijk aan Zee.

In Wijk aan Zee is er sprake van een kleine dorpskern. Daar bevindt zich ook de Dorpskerk, waar 2 of 3 maal per maand gekerkt kan worden.

Verder is uiteraard het brede strand van groot belang. Het trekt jaarlijks vele bezoekers. Belangwekkend is hier de permanente tentoonstelling "Staal aan Zee", een beeldenexpositie. Natuurlijk zijn er de nodige restaurants aanwezig in het dorp.

In Beverwijk zijn er vele soorten onderwijs en opleidingen. De stad heeft een streekfunctie voor de omgeving, hetgeen bijvoorbeeld ook blijkt uit de omvang van het winkelbestand van de Breestraat en omgeving, dat veel groter is dan je voor een gemeente van deze grootte zou verwachten. Tenslotte is vermeldenswaard dat de Zwarte- en Oosterse markt (tegenwoordig 'de Bazaar' genoemd) per openingsdag in het weekend ca. 40.000 bezoekers trekt uit alle windstreken.

De protestantse gemeente te Beverwijk

De protestantse gemeente is niet van de ene op de andere dag ontstaan. Zij is de vrucht van gelovig protestants leven, dat zich in Beverwijk en Wijk aan Zee al eeuwen op allerlei manieren heeft gemanifesteerd. Door de vereniging van de Hervormde gemeente Beverwijk-Wijk aan Zee en de Geformeerde kerk van Beverwijk in 2006 zijn diverse geloofstradities bijeen gekomen. Dit hield en houdt een nieuwe uitdaging in: welke gezamenlijke identiteit kan gevormd worden, die de culturele en sociale verschillen zou kunnen overstijgen?

Aan de fusie is een lang ' Samen op weg' proces vooraf gegaan. De laatste predikanten die door de gereformeerde kerk waren beroepen, ds Wessel Westerveld en ds. Miekie Myburgh, hebben respectievelijk in 2012 en 2013 elders een beroep aanvaard. Ds. Stephan Kurtzahn is beroepen geweest door de toenmalige Hervormde gemeente en nam in 2014 afscheid. Tot 2013 vinden de kerkdiensten plaats in zowel de Grote Kerk als in de Vredevorstkerk. In september 2013 is de Grote kerk als plaats voor de eredienst onttrokken en vinden alle activiteiten in de Vredevorstkerk plaats. Daarnaast zijn er de diensten in de Dorpskerk in Wijk aan Zee. Door stichting Grote Kerk wordt er gezocht naar een passende herbestemming voor de Grote Kerk.

Op dit moment wordt de kerk verhuurd aan Bert Kisjes uit Wijk aan Zee: zie boven.

De gebouwenkeuze is niet zonder slag of stoot gegaan en heeft veel pijn gedaan bij de gemeenteleden die zich betrokken voel(d)en bij de Grote Kerk. We zien dan ook dat een deel van hen hun toevlucht heeft genomen bij de dorpskerk in Wijk aan Zee. Dat heeft er onder meer toe geleid dat de kerkenraad heeft besloten, nadat de laatste predikant in 2014 was vertrokken, een bezinningsjaar in te stellen.

Hiertoe hebben we de interimpredikant ds. Otto Sondorp aangesteld om het profiel van de protestantse gemeente Beverwijk/Wijk aan Zee zichtbaar te maken en pastoraal om te zien naar mensen die de laatste jaren met de gang van zaken rond fusie en gebouwenbesluit moeite hebben gehad of dat nog steeds hebben. Hij heeft verder een taak in de begeleiding van het beroepingswerk en voor de komende benoeming van een nieuwe kerkelijke werker voor ouderenpastoraat.

In de toenmalige gereformeerde kerk is in 1998 drs. Greet Bijl aangesteld om in het pastoraat voor ouderen te werken. Zij zal, naar het zich nu laat aanzien, in augustus 2016 afscheid nemen van de gemeente i.v.m. het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd. Naar een opvolger/ster zal (indien mogelijk) in nauw overleg met de nieuwe predikant gezocht worden.

Er is daarnaast ook kerkelijk medewerker, Jacob Stolk, aangesteld, die zowel voor Beverwijk als Heemskerk het jeugdwerk ondersteunt en begeleidt.

In de Vredevorstkerk vinden tal van activiteiten plaats. De wekelijkse kerkdienst wordt door gemiddeld zo'n 90 mensen bezocht. De gemiddelde leeftijd is vrij hoog en de kerkdienst is vrij traditioneel. Tijdens deze diensten vindt er een kindernevendienst plaats waaraan zo'n 5 tot 15 kinderen meedoen. Er is een themadienstcommissie die regelmatig een dienst organiseert in samenspraak met de predikant. Eens per maand is er een gezinsdienst waarvoor zowel de gezinnen uit Heemskerk als Beverwijk zijn uitgenodigd. Deze diensten zijn met name op de jeugd gericht.

Wat betreft het jeugdwerk: een actieve groep organiseert samen met Jacob Stolk verschillende activiteiten zoals gespreksbijeenkomsten, samen eten, een gemeentecontact met uitwisselingen met Moldavië en de jaarlijkse bezoeken aan Taizé.

Al 25 jaar is er een gemeentecontact met Guben, een stad in het oosten van Duitsland, tegen de Poolse grens. Elke anderhalf jaar is er een uitwisseling met een thema en leuke activiteiten. Daarnaast zijn er nog vele andere vrijwilligersgroepen actief. Sinds 2015 zijn er 5 kerkenraadsleden die de activiteiten van deze groepen coördineren. Ze zijn de schakel tussen vrijwilligers en kerkenraad. Voor meer informatie, zie het beleidsplan.

In oecumenisch verband bestaat er een Raad van Kerken Beverwijk. Een oecumenische activiteit is het gezamenlijk houden van kerkdiensten voor verstandelijk gehandicapten. Dit gebeurt in IJmondverband zes maal per jaar, afwisselend in Heemskerk en IJmuiden.

Wijk aan Zee is geografisch en mede daardoor psychologisch, een wat afgescheiden deel van de protestantse gemeente Beverwijk met een heel eigen karakter. Het is een kleine, zeer hechte gemeenschap van ongeveer 60 zielen. De gemiddelde leeftijd is hoog, maar er is een aantal duidelijk betrokken jonge gezinnen. Bijzonder is de onderlinge band en betrokkenheid van de gemeenteleden. Het grootste deel van het diaconale en kerkrentmeesterlijke werk, waaronder het onderhoud van het gebouw en kerkhof, wordt door vrijwilligers verricht. Ambtsdragers en de protestantse vrijwilligersdienst PVD verzorgen een belangrijk deel van het pastoraat. Het crisispastoraat wordt door de predikant verzorgd, die ook met enige regelmaat in de diensten voorgaat. De overige diensten (op de 1^e, 3^e en 5^e zondag en de grote kerkelijke feestdagen) worden door gastpredikanten verzorgd. De diensten worden gemiddeld bezocht door zo'n 50 mensen. De orde van dienst is traditioneel. Er is kleine actieve groep PVD-dames. De kerkenraad bestaat uit 2 ouderlingen, 1 diaken en 1 ouderling-kerkvoogd. De oecumenische contacten met de rooms-katholieke parochie zijn uitstekend. Er wordt gemiddeld vijf maal per jaar gezamenlijk gekerkt in afwisselend één van de kerkgebouwen.

De kerkenraad bestaat uit 20 bevestigde ambtsdragers en de (consultent) predikant onder duo-voorzitterschap van twee ouderlingen, zie www.pknbeverwijk.nl/kerkenraad.

Het moderamen bestaat uit de duo-voorzitter(s) en scriba van de kerkenraad, de (consultent) predikant, de voorzitters van het college van kerkrentmeesters en diakenen en de voorzitter van het pastoraat. De vergaderingen zijn maandelijks, behalve in de twee zomermaanden.

Tevens vergadert het college van diakenen, het college van kerkrentmeesters en het pastoraat maandelijks, behalve in de zomer. In de kerkenraadsvergaderingen is altijd een rapportage uit deze commissies onderdeel van de vergadering.

Kerkgebouwen

De protestantse gemeente heeft voor de eredienst de beschikking over twee kerkgebouwen.

De Vrededorstkerk aan de Laan der Nederlanden is gebouwd in 1964. De kerkzaal is geheel gerenoveerd in 1999. Er is een ontmoetingsruimte, 4 vergaderzalen en een aangebouwde kosterswoning. Opmerkelijk is het doopvont, waar het water voortdurend doorheen stroomt: symbool van levend water. In de kerkzaal, voorzien van een podium, is plaats voor 275 kerkgangers. Gebouw en inventaris worden goed onderhouden. De klokkentoren heeft twee klokken. Het gebouw wordt vaak verhuurd aan derden, maar kerkelijk gebruik heeft prioriteit.

De Dorpskerk in Wijk aan Zee is gebouwd rond 1420. De restanten van deze St.Odulphuskerk werden in 1601 overgedragen aan de Hervormde gemeente. Het is een zaalkerk met de preekstoel aan de oostmuur en een orgelgalerij. Het 19^e eeuwse interieur met bankenplan is bijzonder sfeervol. Er is plaats voor ongeveer 175 kerkgangers. In 1905 werd het Maarschalkerweerd-orgel gebouwd. Aan de oostzijde van de kerk is in 1930 een consistoriekamer aangebouwd. Daar vinden allerlei bijeenkomsten plaats. Het oude kerkhof rondom de kerk wordt nog steeds gebruikt.

De Grote Kerk, die nog steeds in bezit is van de protestantse gemeente is van Middeleeuwse oorsprong, maar herbouwd na de Tachtigjarige Oorlog. De zogenaamde 'Wijkertoren' is nog middeleeuws en, zoals bij alle kerken in Nederland het geval is, in het bezit van de burgerlijke gemeente. Het is een driebeukige hallenkerk met diverse zijkapellen. Het interieur van de kerk is prachtig o.a. door het aanwezige 17^e eeuwse meubilair. Daarnaast moet worden genoemd het nagenoeg originele Chistiaan Muller-orgel uit 1757. Sinds 2013 is de Grote Kerk niet meer in gebruik voor reguliere zondagse erediensten.

Pastorie

Aan de Heemskerkerweg 270, dicht bij de Vredevorstkerk, staat de pastorie, gebouwd in 1994, een ruime twee-onder-een-kap woning met een redelijk grote tuin (perceelgrootte 451 m²). De woning bevat drie slaapkamers en een ruime zolder. De aangebouwde garage is omgebouwd tot studeerkamer. Naast de inpandige berging is er nog een apart schuurtje in de tuin.

BIJLAGE: AANTALLEN LEDEN EN RESULTATEN KERKBALANS

LEDENBESTAND PKN BEVERWIJK VANAF FUSIE 2006 (ACTIEVE LEDEN)

DATUM	BELIJDENDE LEDEN	DOOPLEDEN	OVERIGE LEDEN	TOTAAL	MAN	VROUW	DALING TOTAAL	DALING %	LEEFTIJD M - V - GEM.
1 jan 2007	764	466	244	1474					
1 jan 2008	735	447	237	1419			55	-3,7	52,4-58,2-55,7
1 jan 2009	712	433	233	1378			41	-2,9	52,6-57,9-55,6
1 jan 2010	679	413	233	1325			53	-3,8	53,3-58,2-56,0
1 jan 2011	659	369	194	1222			103	-7,8	54,6-59,8-57,6
1 jan 2012	618	320	170	1108			114	-9,3	
1 jan 2013	571	313	164	1048			60	-5,4	
1 jan 2014	529	296	162	987	423	564	61	-5,8	
1 jan 2015	483	278	150	911	391	520	76	-8,3	

RESULTAAT KERKBALANS 2015

In **2014** hadden we € 126.555 ontvangen aan kerkelijke bijdragen na toezeggingen (678) van € 140.396; er werd dus bijna 10 % minder betaald dan toegezegd !

Voor **2015** is € 131.246 toegezegd (633 toezeggingen), dus is er minder beloofd dan 2014, maar hopelijk met meer werkelijk te innen VVB. Naar automatische incasso door de kerk stapten 160 leden over, een veelbelovend begin van deze nieuwe werkwijze.

Leeftijdgroep	Toezeggingen	Bedrag in €	%
< 20	9	145	0,1
20 t/m 29	59	1851	1,4
30 t/m 39	32	2858	2,2
40 t/m 49	61	7028	5,4
50 t/m 59	84	18210	13,9
60 t/m 69	102	22523	17,2
70 t/m 79	124	31983	24,4
80 t/m 89	127	37090	28,3
> 89	35	9558	7,3

Bij de uitsplitsing van de bijdragen over de leeftijdsgroepen van onze leden (tabel) zien we dat de 71 % van de leden vanaf 50 jaar samen ruim 90 % van de VVB betalen. Door de groep van 80 t/m 89 jaar wordt de meeste bijdrage opgebracht.

Beverwijk, September 2015